

HUOM! Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Nyqvist, A. (31.05.2021). *Haaga-Heliassa julkaistaan enemmän, avoimempaa ja kansainvälisempää tutkimusta*. eSignals PRO. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021101451023>

PLEASE NOTE! This is an electronic self-archived version of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Nyqvist, A. (31.05.2021). *Haaga-Heliassa julkaistaan enemmän, avoimempaa ja kansainvälisempää tutkimusta*. eSignals PRO. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021101451023>



**Copyright:** © 2021 by the authors and Haaga-Helia University of Applied Sciences. Licensed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC SA) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

# Haaga-Heliassa julkaistaan enemmän, avoimempaa ja kansainvälisempää tutkimusta

Antti Nyqvist, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

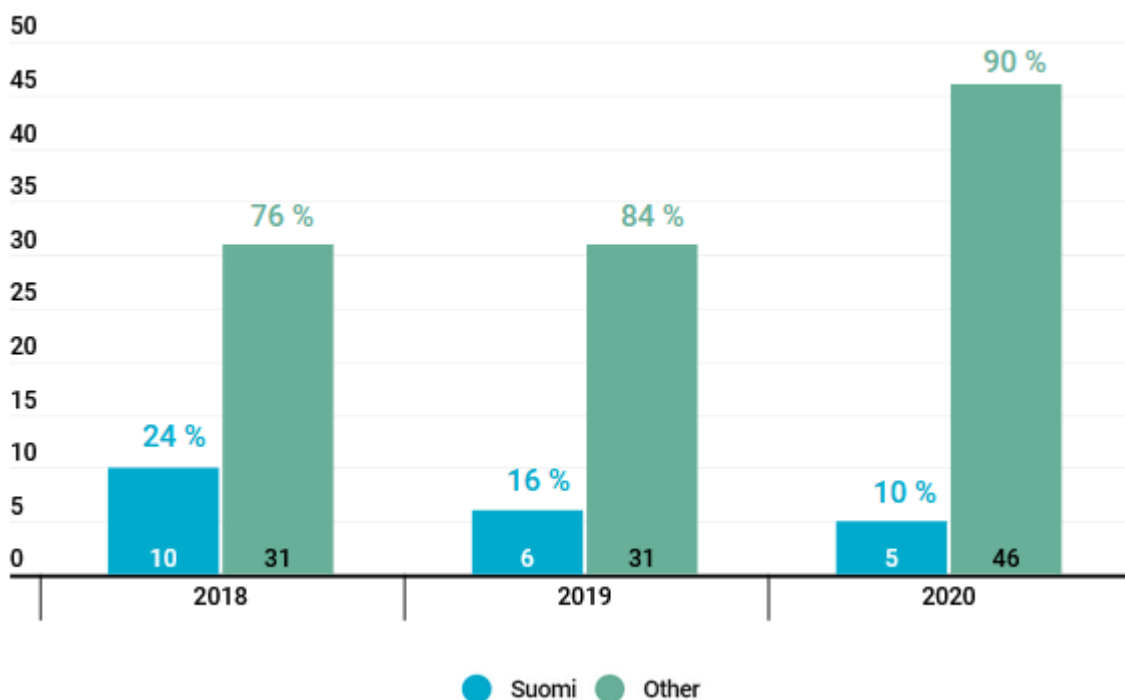
Julkaisujen metatietojen perusteella Haaga-Helian julkaisutoiminta vaikuttaa entistä kansainvälisemmältä, laadukkaammalta ja avoimemmalta, todennäköisesti siis myös vaikuttavammalta, kirjoittaa Antti Nyqvist.

Haaga-Heliassa tuotettu tutkittu tieto näyttäytyy kirjaston julkaisutiedonkeruun työssäni erilaisina julkaisuina ja ennen kaikkea niiden metatietoina. Julkaisuja kuvailevat ja määrittävät metatiedot ovatkin kirjastoille luonteva näkökulma julkaistuun tutkittuun tietoon. Julkaisutiedonkeruuseen tuotettujen metatietojen kautta voidaan tarkastella Haaga-Heliassa julkaistua tutkittua tietoa erilaisista näkökulmista.

## Haaga-Helian tieteellinen julkaiseminen entistä kansainvälisempää

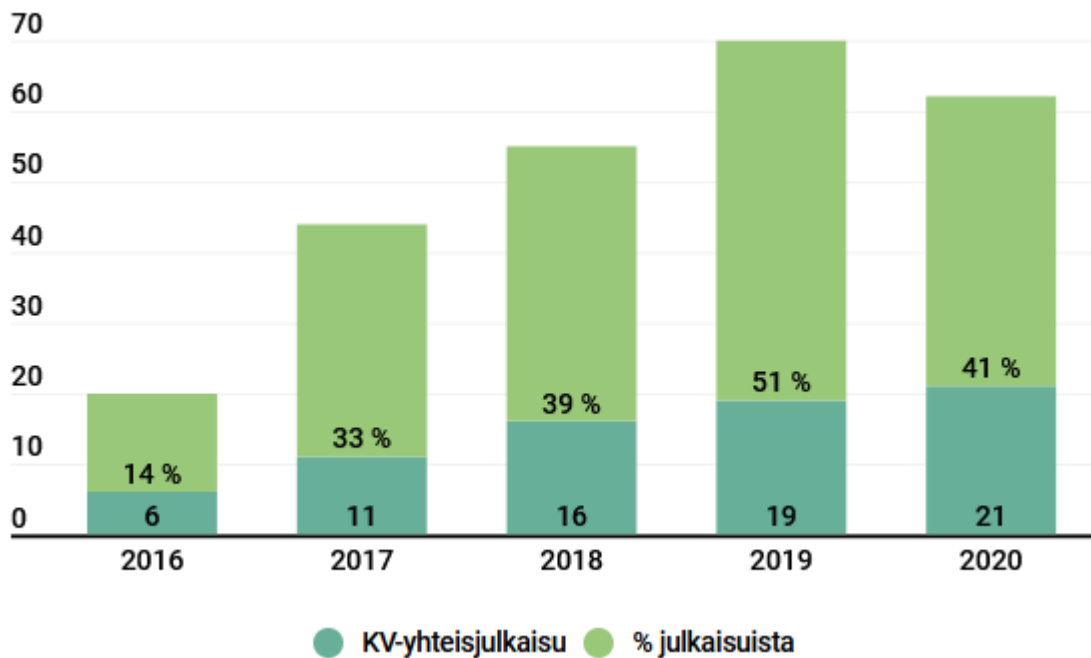
Julkaisemisen kansainvälisyyttä voidaan tarkastella muutamallakin metatiedolla: onko julkaisu kirjoitettu kansainvälisessä yhteistyössä, julkaistu ensisijaisesti muualla kuin Suomessa tai onko sen kustantaja ei-suomalainen.

### Julkaisumaa



Kuva 1 kertoo, että vuosina 2018–2020 tapahtuneen julkaisumäärän kasvun myötä vuonna 2020 90 prosenttia Haaga-Helian vertaisarvioituista tutkimusjulkaisuista julkaistiin ensisijaisesti Suomen ulkopuolella, kansainvälisten kustantajien toimesta ja kansainväliselle tieteelliselle yleisölle.

Myös kansainvälinen yhteisjulkaiseminen näyttää samaa kansainvälistymisen trendiä. Kun vuonna 2016 kansainvälisiä yhteisjulkaisuja oli 14 prosenttia tieteellisistä vertaisarvioituista julkaisuista, vuonna 2020 näitä oli 41 prosenttia. (Kuva 2.)

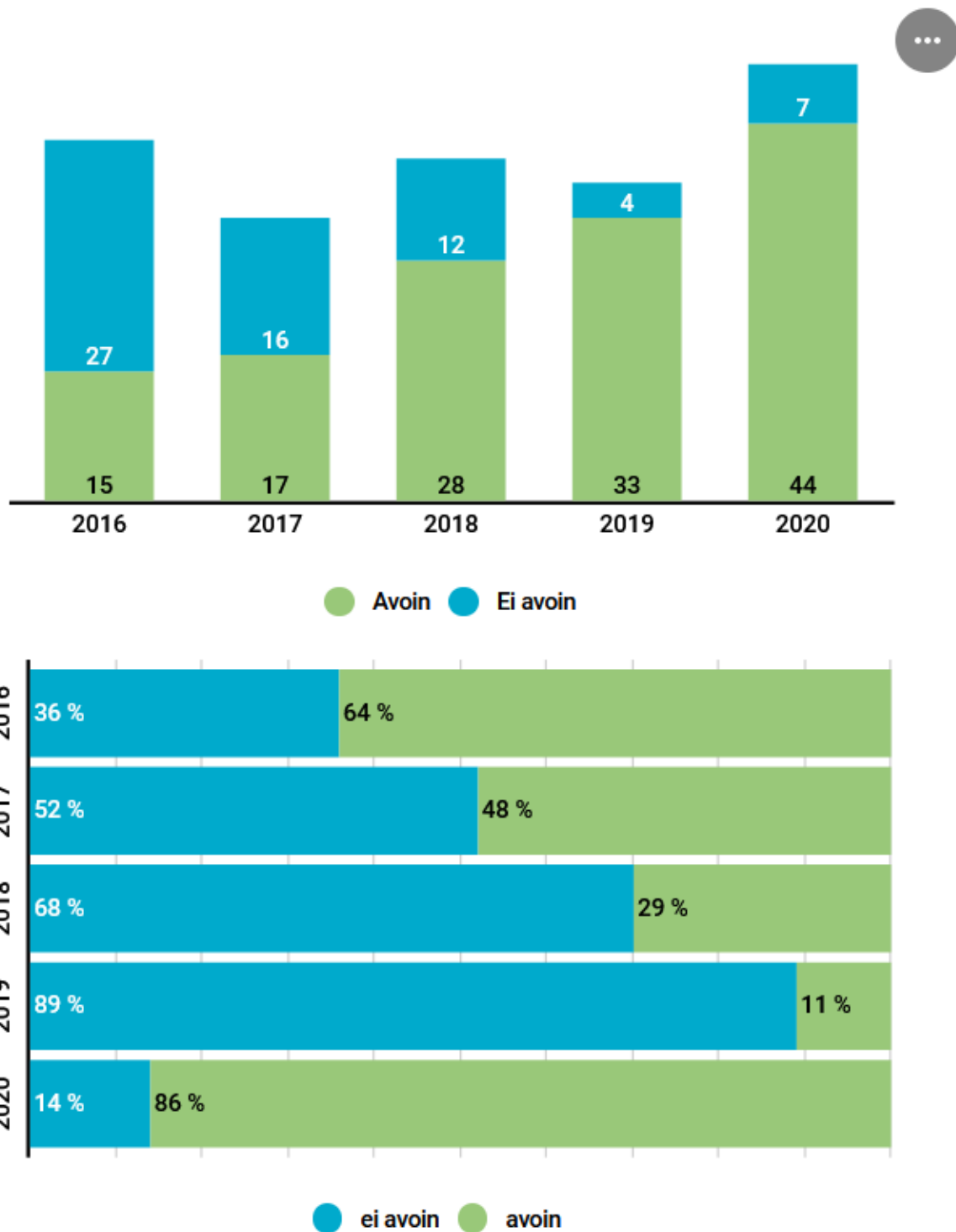


Kuva 2. Kansainvälinen yhteisjulkaiseminen. Kansainvälisten yhteisjulkaisujen määrä ja prosenttiosuus on viime vuosina Haaga-Heliassa kasvanut.

### Julkaisut ovat useammin avoimia

Tutkimustoiminnan avoimuudella ja siitä keskustelemisella on pitkä historia, mutta tutkimuksen avoimuuden eri puolien pohdinta ja käytäntöön vieminen on edelleen ajankohtaista. Tutkimustoiminnan avoimuus toteutuu muun muassa siten, että tutkimusjulkaisut eivät jää kustantajien maksumuurien taakse, vaan julkaisut ovat kaikkien vapaasti saatavilla ja hyödynnettävissä.

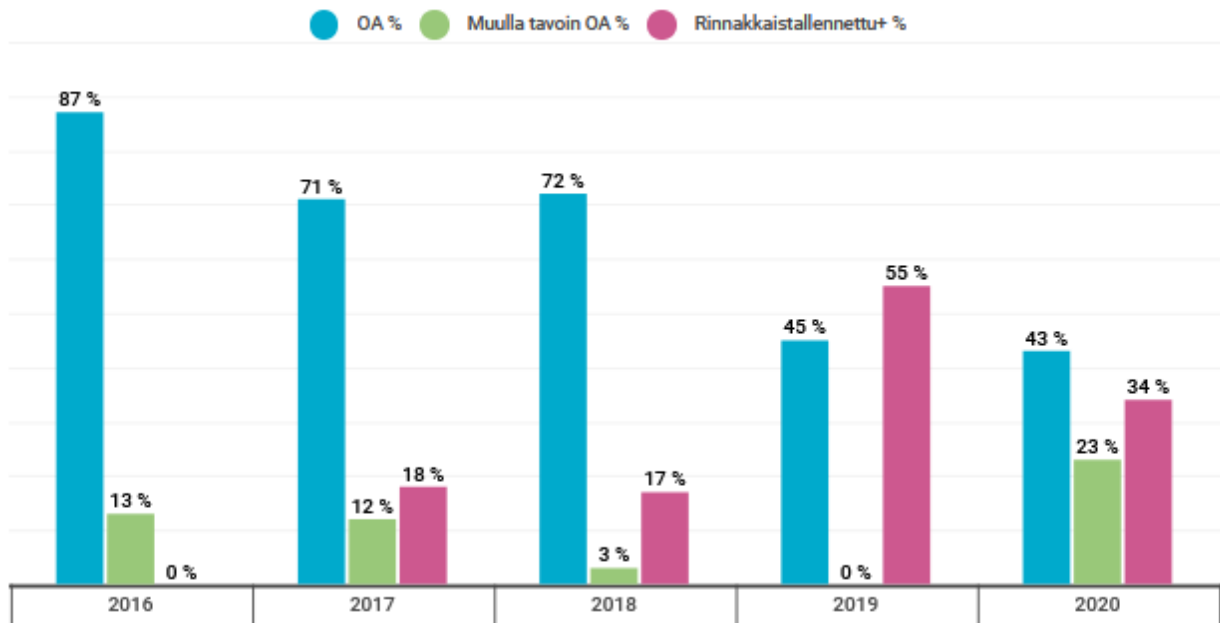
Haaga-Helian tieteellisistä julkaisuista 89 prosenttia oli avoimesti saatavilla vuonna 2019. Avoimien julkaisujen määrä kasvoi myös vuonna 2020, vaikka niiden prosenttiosuuden kasvava suunta katkesi. (Kuva 3.)



Kuva 3. Avoimet julkaisut. Pystypalkit näyttävät avointen ja suljettujen julkaisujen määrän, ja vaakaviivat havainnollistavat muutosta kuvatessaan prosenttiosuutta.

Julkaisut voivat olla avoimia monella tapaa: 1) Välittömästi kustantajan palvelussa sellaisessa julkaisuissa, jossa kaikki sisältö on avointa (open access, OA), 2) Maksumuurin takaa avoimeksi ostettuna (Hybridi OA, tässä Muulla tavoin OA) tai 3) Julkaisuarkistoon rinnakkaistallennettuna kustantajien ja tekijöiden lupien puitteissa.

Haaga-Helian julkaisujen kohdalla avointen julkaisujen määrän kasvaessa OA-julkaisukanavien suhteellinen merkitys avoimuudelle on vähentynyt. Avoimuuden kasvu johtuu ahkerasta rinnakkaistallentamisesta sekä viime vuonna hybridijulkaisujen määrän kasvusta. (Kuva 4.)



Kuva 4. Eri tavalla avattujen julkaisujen osuus avoimista tieteellisistä julkaisuista. Rinnakkaistallennettu+ tarkoittaa tässä rinnakkaistallentamisen tuomaa lisää avoimuuteen, ts. luvussa ei näy rinnakkaistallenteet niistä julkaisuista, jotka ovat avoimia kustantajan palvelussa, ainoastaan rinnakkaistallenteet maksumuurin takana olevista julkaisuista. Näitä oli vuonna 2020 34 prosenttia avoimista julkaisuista.

Rinnakkaistallentamisen yleistymisen kertoo kirjaston ja kirjoittajien aktiivisesta työstä julkaisujen avaamiseksi, sillä rinnakkaistallentaminen vaatii mm. kustantajien lupien selvittelyä ja artikkelin eri versioiden saatavuudesta huolehtimista. Metatietoja nekin.

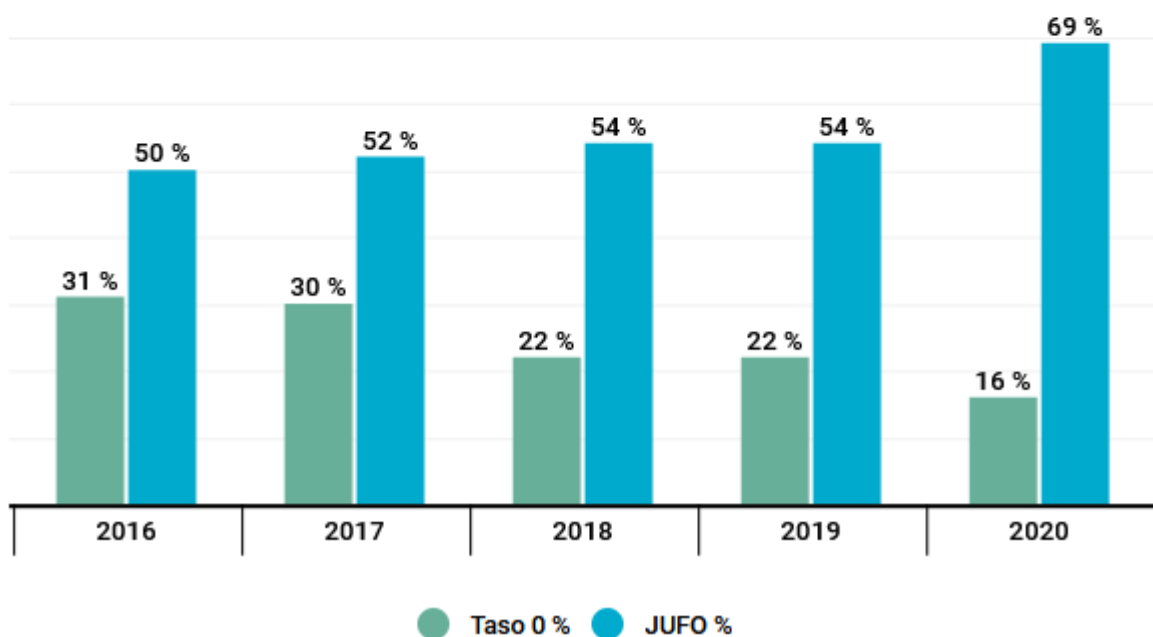
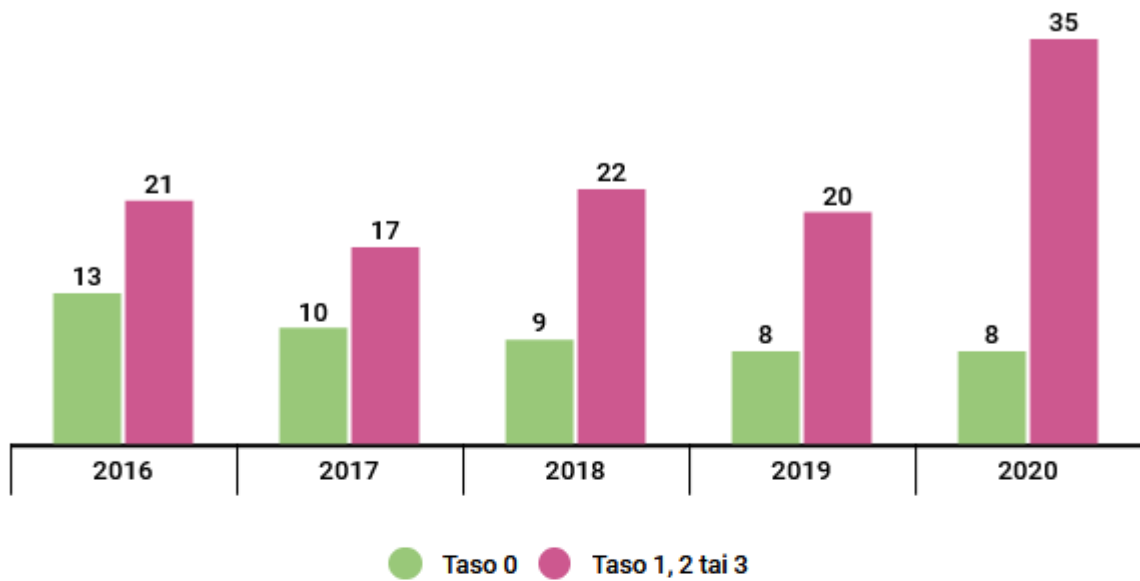
Vuoden 2020 hybridijulkaisemisen kasvu on mielenkiintoista huomata. Hybridilehdissä julkaiseminen on viime vuosina yleistynyt sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa. Tämä kasvu heijastelee tieteellisten kustantajien liiketoimintamallin muutosta. Yksi tukeva osaselitys tälle Haaga-Helian kohdalla voi olla myös FinElibin neuvottelemien transformatiivisten sopimusten hyödyntäminen. Ne mahdollistavat ilmaisen avoimen julkaisemisen tietyissä hybridilehdissä.

### JUFO – laadukkaampaa julkaisemista

Kansainvälisesti julkaistut, yhteistyössä kirjoitetut ja avoimet julkaisut tullaan olemaan tieteellisistä julkaisuista niitä vaikuttavampia. Ne tavoittavat, niitä luetaan ja niihin viitataan paremmin. Yllä esitetty julkaisujen kansainvälistyminen ja avaaminen viittaisivat Haaga-Helian tieteellisen julkaisutoiminnan vaikuttavuuden kasvuun.

Vielä suuremmin julkaisutoiminnan vaikuttavuuteen viittaa niiden laatua mittaavat indikaattorit, kuten suomalainen JUFO-luokitus. JUFO-luokitus luokittelee julkaisukanavia tasoille 0–3 ja se on tarkoitettu suurten julkaisumäärien keskimääräisen laadun arviointiin. On huomattu, että JUFO-tasoilla tuotetut laadun arvioinnin tulokset vastaavat hyvin esimerkiksi viittausanalyysillä saatuja tuloksia.

JUFO-tasoilla tarkasteltuna Haaga-Helien vertaisarvioidut tutkimusjulkaisut ovat jatkuvasti laadukkaampia (Kuva 5). Vuodesta 2016 vuoteen 2020 tason 0 julkaisujen määrä vähentyi 31 prosentista 16 prosenttiin. Tasolle 1, 2 tai 3 luokiteltujen määrä kasvoi 50 prosentista 69 prosenttiin.



Kuva 5. JUFO-luokat. JUFO-luokitettujen vertaisarvioitujen tutkimusjulkaisujen määrä ja prosenttiosuus 2016–2020.

Näiden metatietojen perusteella Haaga-Helian julkaisutoiminta vaikuttaa entistä kansainvälisemmältä, laadukkaammalta ja avoimemmalta, todennäköisesti siis myös vaikuttavammalta.

Jos tarkasteluun otetaan mukaan metatietoja vaikkapa julkaisujen tieteenaloista tai aiheista, mahdollistuvat tarkemmat analyysit ja vertailut esimerkiksi julkaisutoiminnan laadun arvioimiseksi. Julkaisujen metatietojen analyysit voivat toimia julkaisutoiminnan strategisen kehittämisen tukena.

### Trendinä tutkimuksen tietovirtojen yhdistäminen

Tutkimus- ja julkaisutoiminnasta kerätään yhä enemmän metatietoa. Kirjastoalankin trendeinä näyttäytyvät tällä saralla metatietojen tuottamisen automatisointi, yhteentoimivuus, avoimuus, yhdisteleminen ja koneluettavuus.

Esimerkkeinä näistä trendeistä voisi mainita automaattisen sisällönkuvailun tekoälyn Annifin käyttöönoton ammattikorkeakoulujen Theseus-julkaisuarkistossa, Plan S:n tekniset vaatimukset ja suositukset, tutkimusaineistojen metatietojen tuottamisen työkalujen ja prosessien kehittämisen korkeakouluissa sekä erilaisia tutkimuksen tietovirtoja yhdistelevän tiedejatutkimus.fi-portaalin kehitystyön.

Nämä kehityskulut tuottavat tutkimusprosessin läpinäkyvyyttä ja samalla mahdollistavat tutkimustoiminnasta saatavilla olevan kuvan monipuolistumista. Näin erityisesti silloin, jos on käytettävissä näihin trendeihin kytkeytyvää osaamista.